

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

De leden van de Commissie Beheer

Datum 17 januari 2008
Ons kenmerk WZ/ORGV/2008/9927
Contactpersoon A.G. Kamphuis
Doorkiesnummer 023-5114872
E-mail akamphuis@haarlem.nl
Bijlage II
Onderwerp Bomenverordening 2007

Geachte leden van de Commissie Beheer,

Zoals afgesproken in de vergadering van de Commissie op 10 januari jl., zend ik u hierbij de brief met daarin een reactie op de door u naar voren gebrachte punten inzake de Bomenverordening.

I. Verordening en beleid

De Bomenverordening is grotendeels gebaseerd op de Model Bomenverordening 2004 en 2007 van de Bomenstichting. Een verordening beschrijft vooral het algemene juridische kader; in het beleid moet vervolgens de beleidsmatige en juridische verfijning aangebracht worden.

Net als in de modelverordening van de Bomenstichting, bevat de Bomenverordening op diverse punten dan ook het woord 'kan' in plaats van 'zal'. Dit laat een zekere mate van beleids- en beoordelingsvrijheid bij het nemen van beslissingen. Deze vrijheid is noodzakelijk omdat de specifieke omstandigheden van het geval vrijwel nooit hetzelfde zijn: de afweging omtrent het al dan niet verlenen van een kapvergunning, en het verbinden van bepaalde voorwaarden aan de vergunning, zal telkens opnieuw moeten plaatsvinden.

Dat wil niet zeggen dat telkens een andere invulling aan de criteria van bijvoorbeeld artikel 4 en 9 mag worden gegeven. De beleidsvrijheid moet door middel van een consistent – en schriftelijk vastgelegd – beleid worden ingevuld. Het beleid zal in elk geval een algemene (beleids)regel en afwegingskaders bevatten omtrent de afweging van de belangen en de uitleg en hantering van de waarden (o.a. art. 4 lid 2 e.v.) en voorschriften (o.a. art. 9). Dit beleid zal worden vastgelegd in het Bomenplan. Dit bomenplan zal ik medio dit jaar aan u voor te leggen.

II. De groentoets

Naar aanleiding van uw opmerkingen inzake het grote belang van een tijdige groentoets het volgende. De groentoets vindt plaats op basis van de landelijke richtlijnen van de Bomenstichting (BomenEffectAnalyse). Ter informatie voeg ik de concept-groentoets als bijlage toe. Er zal nog een afzonderlijk collegebesluit volgen over de groentoets, waarna de toets zal worden opgenomen in de nota

Richtlijnen Fysieke Projecten. De groentoets gaat een vast onderdeel uitmaken van het Programma van Eisen (de definitiefase) en komt ook terug in de opvolgende fases.

Door plaatsing van de groentoets in het PvE en opvolgende fases wordt al in een vroeg stadium duidelijk wat de gevolgen voor het groen zijn en gaat het groen-aspect mee in de participatie en inspraak. Het groenbelang kan op deze wijze telkens integraal worden meegewogen bij de uiteindelijke besluitvorming over een project. De vraag of de groentoets altijd leidend moet zijn is uiteindelijk een politieke keuze. Het groen is één van de criteria van een project: een afweging tussen de belangen welke met het project worden gediend en de belangen van het groen.

Aan artikel 3 van de verordening zal de verplichting worden toegevoegd om, indien een kapvergunning wordt aangevraagd in verband met de bouw of aanleg van werken nabij bomen, de groentoets bij de aanvraag te voegen.

III. overige vragen

a. Lijst Monumentale en waardevolle bomen en bijzondere houtopstand (art. 5)

De lijst zal in het derde kwartaal van 2008 gereed zijn.

De leeftijdscategorie van 80 jaar en ouder is overgenomen van het Register Monumentale Bomen. Hierop is de lijst met monumentale bomen gebaseerd die er nu al is en die zal worden aangevuld. Alle bomen die op de lijst komen te staan, ongeacht de leeftijd, vallen onder de bescherming van artikel 4 lid 3 en 5 lid 1. De zogeheten 'bomen van de toekomst' zullen worden meegenomen in de inventarisatie en op de lijst geplaatst worden. Deze vallen onder de categorie bijzondere houtopstanden.

Tot de lijst er is, vallen de bomen die niet op de lijst staan onder het huidig beleid: bij elke kapaanvraag wordt bekeken of er sprake is van een – om wat voor reden dan ook – bijzondere boom, en zo ja, dan weegt dit extra zwaar bij de afweging van de diverse belangen.

b. De Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure (artikel 6 lid 2)

Het toepassen van deze procedure (afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) zal vooral aan de orde zijn bij situaties waar de kapvergunning onderdeel is van een project van grote omvang. In het beleid zal dit nader worden uitgewerkt.

Is de twee weken niet-gebruik termijn niet te kort?

Nadat het definitieve besluit inzake de kapvergunning genomen is, hebben belanghebbenden zes weken de tijd om (rechtstreeks) in beroep te gaan. Op zich schorst beroep de werking van het besluit niet. Belanghebbenden kunnen de rechtbank echter verzoeken de werking van het besluit op te schorten, bijvoorbeeld totdat uitspraak in beroep is gedaan (een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening). Om te voorkomen dat de vergunninghouder de bomen al gekapt heeft voordat de belanghebbenden de tijd hebben gehad een dergelijk verzoek in te dienen, is in de vergunning een termijn van niet-gebruik van twee weken ingebouwd. Die twee weken geeft belanghebbenden de tijd om een voorlopige voorziening bij de rechtbank aan te vragen. De rechtbank vraagt na binnenkomst

van het verzoek direct bij vergunninghouder na wanneer deze voornemens is te kappen en zorgt ervoor dat het verzoek is afgehandeld voor die datum.

c. Herplantplicht en bomenbudget (art. 9)

Het opnemen van soorten en termijnen in de verordening

In het Bomenplan zullen hier nadere regels voor worden opgenomen. Bij de herplant zal als hoofdregel gelden dat herplant binnen een jaar moet plaatsvinden. Bij projecten kan dit echter anders zijn in verband met bouw- en aanlegactiviteiten. De te herplanten soorten zijn mede afhankelijk van de soort grond, de aanwezige ruimte e.d..

Het altijd opleggen van een herplantplicht

De uitwerking van de herplantplicht wordt opgenomen in het Bomenplan. De hoofdregel voor de openbare ruimte zal zijn: herplant 1-op-1. Er zijn situaties denkbaar waarbij dit anders zal kunnen zijn: bijvoorbeeld in geval van dunning. In het beleidsplan zullen de situaties worden omschreven, waarbij kan worden afgeweken van de hoofdregel.

Herplant op de locatie zelf

Ook in het nieuwe beleid zal de hoofdregel zijn: herplant op de locatie zelf. Dat wil zeggen: in eerste instantie op de oude locatie van de gerooide boom en indien dat niet mogelijk of wenselijk is, herplant in de directe omgeving. Bij 'directe omgeving' moet worden gedacht aan: een paar meter verder op, in dezelfde straat, of – bij projecten – op het projectterrein zelf.

Financiële bijdrage Bomenbudget in plaats van herplant

Van het voorschrift van artikel 9 lid 2 wordt uitsluitend gebruik gemaakt indien onomstotelijk is komen vast te staan dat herplant fysiek niet mogelijk of wenselijk is of dat slechts gedeeltelijke herplant mogelijk is. Het is de gemeente die hierover de eindbeslissing heeft en het is derhalve niet mogelijk de herplantplicht bij voorbaat 'af te kopen'.

De aanvrager is overigens al bij het aanvragen van de vergunning verplicht om een herinrichtingsplan inclusief voorstel tot herplant in te dienen (artikel 3). Ook bij de groentoets zal – indien behoud van de bomen niet mogelijk blijkt – al naar de mogelijkheid van herplant gekeken moeten worden.

Oormerken bomenbudget

De term Bomenbudget is wat ongelukkig gekozen, omdat deze term ook al voor een ander budget (groenonderhoud) in gebruik is. Het in de verordening bedoelde Bomenbudget wordt een apart fonds, dat zal worden geoormerkt als uitsluitend bestemd voor herplant.

Herplantplicht ook voor gemeente zelf

De herplantplicht geldt uiteraard ook voor de gemeente zelf: de gemeente mag zichzelf als aanvrager van een vergunning niet anders behandelen dan overige aanvragers. In het bomenplan zal dit expliciet worden opgenomen.

d. Het koppelen van het gebruik mogen maken van de kapvergunning aan het verlenen van overige vergunningen (art. 9 lid 5)

De hoofdregel zal zijn dat deze koppeling wordt gelegd. In het beleid zal dit nader worden uitgewerkt. Het is van groot belang dat de procedures betreffende de kapvergunning en aanleg-/bouwvergunningen al in een vroeg stadium op elkaar afgestemd worden. Vandaar dat ook de mogelijkheid van artikel 4 lid 5 is opgenomen (opschorten besluit kapvergunning tot andere vergunning verleend is). Een en ander is ook passend, gelet op de aanstaande omgevingsvergunning.

e. Overige vragen

Handhaving en controle

De handhaving en controle is in handen van de milieuopsporingsambtenaren (opsporing en toezicht) en de boomdeskundigen (toezicht) van de gemeente Haarlem (artikel 16). Zij controleren bijvoorbeeld op illegale kap, de uitvoering van de voorwaarden zoals verbonden aan de vergunning e.d.. De Boomdeskundigen krijgen in verband hiermee bijvoorbeeld kopieën van elke afgegeven vergunning. Handhaving en controle is een belangrijke factor bij de uitvoering van beleid. In het Bomenplan zal hieraan dan ook een apart hoofdstuk gewijd worden.

Wat is het aantal bomen per inwoners resp. per woning?

0,68 per woning en 0,32 per inwoner (uit: presentatie Groen, geld en beleid in Haarlem, april 2006)

Is er overleg geweest met de indieners van de zienswijzen

Er is overleg geweest met de Bomenwachters.

Wat als het trottoir beschadigd raakt door boomwortels van een particuliere boom?(art. 1f)

De gemeente is verantwoordelijk voor – en eigenaar van – de openbare ruimte. In die hoedanigheid kan zij van de eigenaar van het particuliere perceel vorderen zodanige maatregelen te treffen dat (oorzaak van) de beschadiging wordt weggenomen. Als het goed mogelijk is het probleem op een veilige wijze op te lossen door het deskundig verwijderen van een aantal niet-belangrijke wortels en het is een beschermenswaardige boom, dan ligt het verlenen van een kapvergunning niet voor de hand. Als er echter sprake is van een gevaarlijke situatie en er geen alternatief is behalve het rooien van de boom, dan zal de gemeente de kapvergunning wel moeten verlenen. Doet de gemeente dit laatste niet, dan zal zij ook geen verhaal kunnen halen op de particulier, als het gevaar zich verwezenlijkt.

Slechte bezorging van de stadskrant

Helaas bereiken de gemeente af en toe klachten over de bezorging van de Stadskrant. Dit wordt opgenomen met Buijze Pers. Naast de huis-aan-huis bezorging wordt de Stadskrant wekelijks op diverse openbare plaatsen in de stad verspreid en verschijnt de volledige mededelingenrubriek van de Stadskrant – telkens op de dag van verschijning van de papieren versie – op de website van de gemeente Haarlem (www.haarlem.nl → Bestuur & Organisatie → Mededelingen). De gemeente voldoet hiermee aan het vereiste van bekendmaking (3:41 Awb).

Tot slot: ik besef dat veel zaken die nu bij u leven, nog in het beleid nader bij het Bomenplan aan de orde zullen komen. Het Bomenplan zal medio 2008 gereed zijn. Desondanks stel ik u voor om positief over de verordening te adviseren aan de raad. Alom wordt de noodzaak erkend van een beter geformuleerde verordening dan de huidige verordening op de Houtopstanden. De nieuwe Bomenverordening bevat ook zonder het Bomenplan reeds een betere rechtsbescherming voor het groen. Indien aanpassing van de verordening nodig is op basis van de beraadslaging en besluitvorming over het bomenplan, dan kan dit tegen die tijd alsnog in de verordening worden doorgevoerd via een wijzigingsbesluit.

Met vriendelijke groet,

Maarten Divendal

BIJLAGE A: GROENTOETS

GROENTOETS ALGEMEEN.

De Groentoets is een instrument dat ingezet wordt om groenvoorzieningen en bomen beter in beeld te brengen bij (voorgenomen) bouw of aanleg.

Met behulp hiervan wordt beoordeeld of een duurzame instandhouding van de groenvoorzieningen en houtopstand mogelijk is met uitvoering van de voorgenomen plannen.

De groentoets geeft richtlijnen voor de beoordeling, waardoor de effecten helder worden en zonodig voorwaarden gesteld kunnen worden aan de uitvoering van het werk.

Deze richtlijnen zijn vastgelegd in de Groentoets.

Dit zijn strikte inhoudseisen waaraan een Groentoets moet voldoen.

Aan iedere eis kan echter nog op verschillende manieren invulling worden gegeven, al naar gelang de aard van de bouw of aanleg in relatie tot de desbetreffende boom.

Een **checklist van de groentoets** is een zinvol hulpmiddel bij het vormgeven aan de inhoudseisen.

De Groentoets dient uitgevoerd te worden door een deskundig boomverzorger of boomtechnisch adviseur en wel voor dat het programma van eisen is opgesteld.

GROENTOETS

Inleiding

- Aanleiding opstellen groentoets
- Vraagstelling of probleemstelling opdrachtgever
- Standaardvraag Groentoets : kan de groenvoorziening /boom duurzaam behouden blijven ?
- Situatie en uit te voeren werk.

Inventarisatie

- Kwantitatieve inventarisatie van de groenvoorzieningen/houtopstand

Beoordeling

- Kwaliteit van de groenvoorziening/houtopstand
- beleidsstatus
- visuele boomcontrole
- toekomstverwachting in onveranderde of verbeterde omstandigheden
- Fase waarin het project zich bevindt
- onomkeerbare besluiten
- Gevolgen werk voor groenvoorziening/boom
- per bouwonderdeel of –fase
- bovengronds en ondergronds
- alternatieven voor de uitvoering van het werk
- meest vriendelijke alternatief voor groenvoorziening/boom

Conclusie

- Duurzaam behoud groenvoorziening/boom op standplaats is mogelijk/onmogelijk
- mogelijk: randvoorwaarden uitvoering en aanbevolen/noodzakelijke beschermende maatregelen (per bouwphase)
- onmogelijk: eventueel alternatieve boommaatregelen
- Eindoordeel vraag/probleem opdrachtgever

Aanbevelingen

- Nader onderzoek
- Controle

Checklist van de Groentoets .

Deze checklist is een hulpmiddel bij het invullen van de Groentoets. Dat wil zeggen dat sommige controlepunten in een concrete situatie niet relevant zijn, terwijl andere niet genoemd worden. Het uitgangspunt is een zorgvuldige en ter zake kundige beoordeling.

Inleiding

- Aanleiding opstellen Groentoets.
 - De reden waarom besloten is tot het (laten) uitvoeren van een Groentoets. Bijvoorbeeld: op grond van een bestemmingsplanvoorschrift, een vergunningsvoorschrift of instandhoudingsplicht op basis van APV of de politieke of publieke wens de mogelijkheid van inpassen van de waardevolle boom te onderzoeken.
- Vraagstelling of probleemstelling opdrachtgever.
 - Naam opdrachtgever.
 - Specificatie vraag of probleem van opdrachtgever. Bijvoorbeeld: zijn bouw- of aanlegvoorwaarden ten behoeve van boom kosten neutraal te realiseren? Is het verplanten van deze boom een optie? Wat is maximaal mogelijk aan snoei van kroon of wortels? Wat is de monetaire waarde van de boom?
- Standaardvraag Groentoets
 - Vermelding standaardvraag: *kan de groenvoorziening/boom, in het perspectief van de voorgenomen bouw of aanleg, in zijn huidige verschijningsvorm en op deze standplaats, duurzaam behouden blijven?*
- Situatie en uit te voeren werk.
 - Beschrijving van het voorgenomen werk in detail. De exacte locatie, omschrijving van de bouw of aanleg en de wijze van uitvoering.
 - Beschrijving van de locatie van de groenvoorziening/boom of bomen in relatie tot het voorgenomen werk.
 - Plattegrond / situatieschets.

Inventarisatie

- Kwantitatieve inventarisatie van de groenvoorzieningen/houtopstand
 - De inventarisatie dient per beheerstype (zoals gras, heesters, bomen e.d.) te worden uitgevoerd met de bijbehorende oppervlakte of aantallen of lengten..
 - De inventarisatie van de aanwezige speelvoorzieningen en de speel functie (bijvoorbeeld bij gebruik van grote grasvelden)

Beoordeling

- Kwaliteit van de groenvoorziening/houtopstand.
 - Beleidstatus.
 - Bijvoorbeeld: Opgenomen in het bestemmingsplan, het landelijk Register van monumentale bomen of een gemeentelijke lijst van waardevolle bomen; onderdeel uitmakend van (hoofd) groenstructuur, beeldbepalende boom, bijzondere soort. Zoveel mogelijk refereren aan bestemmingsplannen, groenstructuur- of bomenbeleidsplannen, dan wel het kapvergunningenbeleid of andere plaatselijke beleidsuitgangspunten.
- Visuele boomcontrole.
 - Beoordeling conditie. Bij het beoordelen hiervan dient onder meer gekeken te worden naar de bladbezetting, -kleur en -grootte, de scheutlengte, het vertakkingspatroon, de hoeveelheid dood hout of schimmels en aantastingen. Bij het vaststellen van een verminderde conditie moet ook de mogelijke oorzaak achterhaald worden, zodat maatregelen geadviseerd kunnen worden (bijvoorbeeld in de groeiplaats) om de conditie van de boom te verbeteren. Zie voor onderzoeks-

methodieken: Stadsbomen Vademecum 3A: Boomcontrole en onderzoek, IPC Groene Ruimte, Arnhem 2002.

- ☐ Beoordeling mechanische structuur. Hierbij dient beoordeeld te worden of er aanwijzingen zijn dat de structuur van de boom is aangetast, hetgeen kan leiden tot breuk van takken of stam of het omwaaien van de boom. Mechanische verzakkingsymptomen als verdikkingen, holten, scheuren, plakoksels, afwijkende bastpatronen of verdikkingsgroei moeten onderzocht worden. Zie voor inspectiepunten van de visuele structuurbeoordeling: KBB© versie 2001, NOCB, Westervoort en/of: Stadsbomen Vademecum 3A: Boomcontrole en onderzoek, IPC Groene Ruimte, Arnhem 2002. Naast de bovengrondse situatie is het van belang te weten op welke wijze het wortelstelsel is opgebouwd. De belangrijkste stabiliteitswortels moeten in kaart worden gebracht.
- Toekomstverwachting in onveranderde of verbeterde omstandigheden.
 - ☐ Beoordeling van de toekomstverwachting van de groenvoorziening/houtopstand wanneer de voorgenomen bouw of aanleg niet plaatsvindt. Indien een verminderde conditie is geconstateerd, moet worden ingeschat wat de toekomstverwachting is wanneer de omstandigheden worden geoptimaliseerd, uiteraard binnen realistische mogelijkheden.
- Fase waarin project zich bevindt.
 - ☐ Een nauwkeurige beschrijving van de fase waarin het project verkeert, geeft aan hoe concreet de plannen zijn. Indien het project reeds verschillende fasen doorlopen heeft, is het van belang na te gaan wat de mogelijke uitgangspunten ten aanzien van de groenvoorziening/houtopstand in deze fasen waren. Mogelijk dat in een startnotitie een intentieverklaring is opgenomen over het inpassen van de houtopstand. Of dat de politiek hierover een uitspraak heeft gedaan.
- Onomkeerbare besluiten.
 - ☐ Nagaan welke beslissingen ten aanzien van de bouw of aanleg reeds zijn genomen en in hoeverre deze onomkeerbaar zijn. Door dit inzichtelijk te hebben, is duidelijk wat de bewegingsruimte is voor het stellen van randvoorwaarden ten aanzien van de bouw of aanleg.
- Gevolgen werk voor boom.
 - Per bouwonderdeel of -fase.
 - ☐ De effecten voor de groenvoorziening/houtopstand dienen in kaart gebracht te worden op grond van de plannen die er liggen en op grond van voorzienbare problemen bij de uitvoering. Hoe concreter het project, des te beter zijn de effecten voor de houtopstand te beoordelen. Daar staat tegenover dat, hoe concreter het project, des te meer beslissingen ten aanzien van de uitvoering reeds genomen zijn, waardoor er minder gelegenheid en/of mogelijkheid is tot aanpassingen. Het is raadzaam onderscheid te maken in onderdelen of fasen van het bouw- of aanlegproces. De wijze waarop eventuele sloop wordt uitgevoerd kan andere gevolgen hebben voor de boom of bomen dan de manier waarop de bouw wordt gerealiseerd. Soms is sprake van afgeleide consequenties. Voor de aanleg van een fundering zal een funderingssleuf gegraven moeten worden. Of: bij de bouw van een garage is te voorzien dat er later ook een uitrit moet komen.
- Bovengronds
 - ☐ De noodzakelijke snoei is (on)verantwoord. De boom kan bijvoorbeeld ten behoeve van de bouw deskundig gesnoeid worden, zodat sprake is van een duurzame instandhouding. Omgekeerd kan de snoei dermate rigoureuus zijn dat de kans op het inrotten van de wonden of andere problemen groot is. Bijvoorbeeld bij het voor de wegaanleg noodzakelijk opkronen van oude bomen. De beoordeling van de effecten hangt mede af van de boomsoort. Sommige soorten hebben een beter reactievermogen dan andere.
 - ☐ De windbelasting gaat veranderen. Bijvoorbeeld doordat de boom meer vrijgesteld wordt of juist tegen de nieuwbouw aangeplakt komt te staan.
 - ☐ Het uitgroeien van de kroon is (on)mogelijk. Bij het handhaven van bijvoorbeeld een halfwas beuk op een halve meter afstand van het balkon zijn klachten van

toekomstige bewoners voorspelbaar. Bij deze beoordeling speelt de boomsoort ook een rol. Een paardekastanje of beuk houdt meer licht tegen dan een berk of een iep.

- Het nieuwe gebouw zorgt voor reflectie en/of opwarming. De kans op zonnebrand is groot bij een beuk aan de zuidkant van een nieuw spiegelgebouw. Ook hier speelt de soortgevoeligheid een rol.
- Ondergronds
 - De verdichting van de bodem is (on)verantwoord. Door de bouwwerkzaamheden onder de kroon raakt de bodem te zeer verdicht, waardoor een te groot deel van het wortelstelsel afsterft, zeker wanneer deze activiteiten in natte omstandigheden worden uitgevoerd.
 - De realisatie gaat gepaard met een (on)acceptabel verlies van wortels. De boom raakt bijvoorbeeld belangrijke stabiliteitswortels kwijt door plaatsing van de fundering (verticale afgraving).
Of een boom die afhankelijk is van het hangwater verliest een te groot deel van zijn wateropnamecapaciteit door het verwijderen van de toplaag (horizontale afgraving).
 - De toekomstige doorwortelbare ruimte is (on)voldoende. Een betonbak van 4 m³ voor een volwassen eik of kastanje is bijvoorbeeld onvoldoende.
 - De voorgestelde ophoging of verharding (afdichting) onder de kroon is gezien de dikte van het pakket, het materiaalgebruik, het verhardingstype, het deel van de kroonprojectie en/of de boomsoort (on)verantwoord.
 - Er vindt bronbemaling plaats hetgeen leidt tot grondwateronttrekking. Bomen in de wijde omgeving lopen in het groeiseizoen het gevaar te verdrogen.
- Alternatieven in uitvoering
 - Een deel van het bouwvolume kan elders gerealiseerd worden, waardoor drastische snoei van de kroon achterwege kan blijven. Of: de geplande verbreding van de weg is niet nodig omdat dit (verkeers)knelpunt ergens anders kan worden opgelost. De praktijk wijst uit dat conflicterende belangen vaak niet ter plaatse kunnen worden opgelost, maar wel elders. De smalle tweebaansweg hoeft bijvoorbeeld niet meer verbreed te worden ten koste van de monumentale bomenrij, omdat de desbetreffende weg door een andere verkeerscirculatie eenrichtingsverkeer wordt.
 - Het plaatsen van windschermen of een verankering kan de effecten van veranderde windbelasting beperken.
 - De stam omwikkelen met jute of het gebruik van een andere materiaalsoort kan de effecten van reflectie verminderen.
 - Ver- of afdichting van de ondergrond is te voorkomen door een deel van het gebouw of de weg zwevend te funderen. Op de belangrijke punten van de te bouwen woning of de aan te leggen weg worden palen of putten op een grote diepte in de grond geschroefd, geheid of geboord, waarbij rekening gehouden wordt met het patroon van de belangrijke stabiliteitswortels.
 - De wortels onder het nieuwe fietspad worden overkluisd, waardoor ze onder het fietspad door kunnen blijven groeien, in plaats van dat ze afgehakt worden of afsterven ten gevolge van afdichting.
 - Prefab-bouw draagt ertoe bij dat ter plaatse minder ruimte nodig is voor de uitvoering.
 - Het gebruik van kleinere machines kan schade aan bomen voorkomen.
 - Voor de aanleg van kabels en leidingen of bijvoorbeeld het vervangen van het riool kan gebruikgemaakt worden van zogeheten sleufloze technieken. Hierbij hoeft geen sleuf gegraven te worden, waardoor geen wortels worden doorsneden, maar wordt bijvoorbeeld gebruikgemaakt van de techniek van gestuurd boren onder de wortels door. Een ander alternatief is het handmatig graven ter hoogte van de kroonprojectie, waarbij alle wortels dikker dan 5 centimeter gespaard dienen te worden.
 - Afgraven van de toplaag vanwege bodemvervuiling is rond bomen niet altijd noodzakelijk. Er zijn alternatieve methoden, waaronder die van gedeeltelijke grond-uitwisseling tussen de wortels gecombineerd met een gedeeltelijke ophoging, waardoor een nieuwe leeflaag wordt gerealiseerd.
 - Noodzakelijke ophoging binnen de kroonprojectie kan uitgevoerd worden met behulp van bijvoorbeeld lavakorrels en beluchtingsbuizen, waardoor verstikking van

onderliggende wortels wordt voorkomen. Of alleen ophogen met grof zand en dit niet te zwaar verdichten, dat wil zeggen tot een indringingsweerstand van maximaal 1,5 mpa.

- ☐ Het plaatsen van een damwand buiten de kroonprojectie van de boom of bomen kan uitdroging tegengaan. Bronnering dient zoveel mogelijk buiten het groeiseizoen te gebeuren (half oktober t/m februari).
- Meest vriendelijk alternatief voor groenvoorziening/boom
 - ☐ De voorwaarden waaraan de bouw of aanleg moet voldoen, zodat een zo goed mogelijke inpassing van de houtopstand in bouw of aanleg wordt gewaarborgd. Dat kan één alternatief of een combinatie van alternatieven voor de bouw of aanleg zijn.

Conclusie

- Antwoord op de vraag: kan de groenvoorziening/boom, in het perspectief van de voorgenomen bouw of aanleg, in zijn huidige verschijningsvorm en op deze standplaats, duurzaam behouden blijven?
 - Ja: eventueel onder randvoorwaarden voor de uitvoering en met hulp van aanbevolen/noodzakelijke boombeschermende maatregelen (per bouwphase).
 - ☐ Bijvoorbeeld: de effecten van de realisatie van bouw of aanleg staan een duurzame instandhouding van de houtopstand niet in de weg.
 - ☐ Of: een eenvoudige randvoorwaarde voor de uitvoering of een kleine aanpassing van de bouw of aanleg kan leiden / leidt tot een duurzame instandhouding.
 - ☐ Of: het meest boomvriendelijke alternatief biedt het beste perspectief voor een duurzame relatie tussen boom en gebouw. Gezien de relatief kleine aanpassing en investering biedt dit alternatief een hoge meerwaarde en is derhalve aan te raden.
 - Nee: niet met alternatieve boommaatregelen.
 - ☐ Bijvoorbeeld: bij een boom met een matige tot slechte toekomstverwachting in de huidige omstandigheden is inpassing in de herinrichtingsplannen in de meeste gevallen niet zinvol.
 - ☐ Of: de realisatie van het bouwvolume is niet te combineren met het duurzaam instandhouden van het kroonvolume. Er zal een keuze gemaakt moeten worden tussen het gebouw en de boom. Beide gaan niet samen. De boom is overigens gezien het bewortelingspatroon niet op korte termijn te verplanten.
- Eindoordeel vraag/probleem opdrachtgever.
 - ☐ Bijvoorbeeld: De getaxeerde waarde van de boom is € 27.550,--.

Aanbevelingen

- Nader onderzoek
 - ☐ De uitvoering van bepaalde onderdelen van de bouw of aanleg waren ten tijde van het opstellen van de Groentoets niet bekend. Wanneer deze bekend worden, is nader onderzoek gewenst.
 - ☐ Bij iedere wijziging in het plan of de uitvoering dient een terugkoppeling plaats te vinden met de uitvoerder van de Groentoets, zodat deze kan beoordelen of conclusies en aanbevelingen nader dienen te worden aangescherpt.
 - ☐ Boombeschermende maatregelen voorafgaand aan en tijdens de uitvoering, bijvoorbeeld door het plaatsen van een vast, twee meter hoog bouwhek rond de kroonprojectie.
- Controle
 - ☐ Het aanstellen van een bomentoezichthouder is sterk aan te bevelen in bouw- en aanlegsituaties die meerdere fasen moeten doorlopen en/of voor onderdelen gebruikmaken van verschillende aannemers. Deze toezichthouder (een vakkundig boomverzorger) behartigt de belangen van de bomen tijdens de voorbereiding, het bouwoverleg en de uitvoering. Hij heeft de bevoegdheid handelend op te treden, indien niet conform de afspraken gewerkt wordt en dit schadelijk is voor de bomen.

-
- Na het afronden van de bouw- of aanlegactiviteiten dient te worden beoordeeld of deskundig kroononderhoud en/of bodemverbeterende maatregelen zijn aan te bevelen.
 - In het bestek staat welke boombeschermingsmaatregelen (zie ook poster Boombescherming) door de uitvoerende aannemer(s) in acht genomen moeten worden. Indien toch schade aan de houtopstand wordt toegebracht, dient deze schade door een taxateur van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen (NVTB) beoordeeld te worden.

Model Bomenverordening 2007 'Algemeen'

ARTIKEL 1: Begripsomschrijvingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- a. boom: een houtachtig, opgaand gewas met een dwarsdoorsnede van de stam van minimaal 10 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. Indien het betreft houtopstand in privaat eigendom, geldt in afwijking van het in vorige zin bepaalde een dwarsdoorsnede van 20 centimeter op 1,3 meter hoogte. In geval van meerstammigheid geldt de dwarsdoorsnede van de dikste stam.
- b. houtopstand: één of meer bomen of boomvormers, of andere houtachtige gewassen, mogelijk onderdeel uitmakend van hakhout, een houtwal, een grotere (lint)begroeiing van heesters en struiken, een beplanting van bosplantsoen, een struweel of een heg, met de onder sub a genoemde minimale dwarsdoorsnede.
- c. monumentale boom: bijzondere beschermwaardige houtopstand met een relatief hoge leeftijd en met een bijzondere schoonheid- of zeldzaamheidswaarde, of een bijzondere functie voor de omgeving.
- d. vellen: rooien; kappen; verplanten; het snoeien van meer dan 20 procent van de kroon of het wortelgestel, met inbegrip van kandelaberen; het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ernstige ontsiering van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben.
- i. boomwaarde: de monetaire waarde van een boom zoals getaxeerd volgens de meest recente richtlijnen van Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen.
- j. bomen effect analyse: een standaard beoordeling van de gevolgen van voorgenomen bouw of aanleg voor houtopstand, op basis van landelijke richtlijnen van de Bomenstichting.

ARTIKEL 2: Kapverbod

1. Het is verboden zonder vergunning van Burgemeester en wethouders houtopstand te vellen of te doen vellen.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor houtopstand in privaat eigendom op percelen van minder dan 120m², tenzij het houtopstand betreft als bedoeld in artikel 3.
3. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor houtopstand die aantoonbaar op bedrijfseconomische wijze worden geëxploiteerd als bedoeld in artikel 15 lid 2 en 3 van de Boswet.
4. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt verder niet voor:
 - a. houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektenwet of krachtens een aanschrijving van Burgemeester en wethouders, zulks onverminderd het bepaalde in de artikelen 8 en 9 van deze verordening.
 - b. het periodiek vellen van hakhout ter uitvoering van het reguliere onderhoud.
 - c. het periodiek knotten of kandelaberen als noodzakelijke beheermaatregel bij knotbomen, gekandelaberde bomen of leibomen ter uitvoering van het reguliere onderhoud.

ARTIKEL 3: Lijst van Monumentale bomen

1. Burgemeester en wethouders hebben een lijst met monumentale bomen vastgesteld. Deze lijst bevat in ieder geval de bomen voorkomende in het landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting, aangevuld met lokale en toekomstige monumentale bomen. Deze lijst wordt elke vier jaar herzien.
2. De lijst bevat minimaal de volgende gegevens, inzake de te beschermen monumentale houtopstand:
 - redengevende beschrijving;
 - soort boom;
 - standplaats;
 - kadastrale gegevens;
 - eigendomsgegevens;
 - foto's.
3. De eigenaar van een houtopstand die vermeld staat op de lijst van monumentale bomen is verplicht Burgemeester en wethouders onmiddellijk schriftelijk mededeling te doen van:
 - a. eigendomsoverdracht van de houtopstand.
 - b. het geheel of gedeeltelijk tenietgaan van de houtopstand, anders dan door velling op grond van een verleende vergunning.
 - c. de dreiging dat de houtopstand geheel of gedeeltelijk teniet kan gaan.
4. Burgemeester en wethouders stellen een bijdrageregeling vast voor een tegemoetkoming in de kosten die noodzakelijk zijn voor het duurzaam instandhouden van de monumentale bomen.

ARTIKEL 4: Aanvraag vergunning

1. De vergunning moet schriftelijk en gemotiveerd worden aangevraagd door of namens dan wel met toestemming van degene, die krachtens zakelijk recht of door degene die krachtens publiekrechtelijke bevoegdheid gerechtigd is over de houtopstand te beschikken.
2. Wanneer namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan Burgemeester en wethouders een afschrift is toegezonden van de ontvangstbevestiging als bedoeld in artikel 2 van de Boswet, beschouwen Burgemeester en wethouders dit afschrift mede als een vergunningsaanvraag.

ARTIKEL 5: Criteria

1. Burgemeester en wethouders kunnen de vergunning om te vellen weigeren dan wel onder voorschriften verlenen.
2. Een vergunning wordt onder verwijzing naar beleidsregels geweigerd indien de belangen van verlening niet opwegen tegen de belangen van behoud van de houtopstand op basis van één of meer van de volgende waarden:
 - natuur- en milieuwaarden;
 - landschappelijke waarden;
 - cultuurhistorische waarden;
 - waarden van stads- en dorpschoon;
 - waarden voor recreatie en leefbaarheid.
3. Een vergunning voor het vellen van een monumentale boom wordt slechts bij uitzondering verleend, indien:
 - a. een zwaarwegend maatschappelijk belang opweegt tegen duurzaam behoud van de monumentale boom.
 - b. alternatieven uitputtend zijn onderzocht.
 - c. naar boomdeskundige maatstaven instandhouding niet langer verantwoord is ter voorkoming van letsel of schade.

ARTIKEL 6: Procedure

Van het besluit tot verlening of weigering van een vergunning wordt onverwijld kennis gegeven in een huis-aan-huisblad onder gelijktijdige verzending aan aanvrager. Bij deze kennisgeving wordt de concrete datum van verzending aan de aanvrager genoemd als begin van de bezwaartermijn van zes weken voor belanghebbenden.

ARTIKEL 7: Vervaltermijn vergunning

1. De vergunning tot vellen als bedoeld in deze verordening vervalt indien daarvan niet binnen maximaal één jaar na het onherroepelijk zijn van de vergunning gebruik is gemaakt.
2. In het geval het een vergunning voor het vellen van meer dan één boom betreft, is de vergunning voor alle bomen slechts één jaar geldig, ook als in fasen geveld wordt of één boom of enkele bomen al geveld zijn.

ARTIKEL 8: Bijzondere vergunningsvoorschriften

1. Aan de vergunning kan het standaard voorschrift worden verbonden dat niet tot vellen mag worden overgegaan de dag nadat de bezwaartermijn is afgelopen. Indien gedurende de bezwaartermijn een bezwaar is ingediend, wordt de vergunning pas van kracht één week nadat op dat bezwaar is beslist.
2. Tot de aan de vergunning te verbinden voorschriften kan behoren het voorschrift dat binnen een bepaalde termijn en overeenkomstig de door Burgemeester en wethouders te geven aanwijzingen moet worden herplant.
3. In het voorschrift als bedoeld in het tweede lid wordt telkens bepaald binnen welke termijn na de herplant en op welke wijze niet aangeslagen herplant moet worden vervangen.
4. Indien niet ter plaatse kan worden herplant, kan tot de aan een vergunning tot vellen te verbinden voorschriften behoren het voorschrift dat een geldelijke bijdrage gestort dient te worden in het gemeentelijk herplantfonds.
5. De verplichtingen en voorschriften van dit artikel 8 kunnen gelden voor bomen kleiner dan de in artikel 1 genoemde minimum maat.
6. Tot aan de vergunning tot vellen te verbinden voorschriften kan het voorschrift behoren dat pas tot vellen van houtopstand op en bij bouw- en aanlegwerken of andere ruimtelijke herinrichting of reconstructie mag worden overgegaan indien andere vergunningen of ruimtelijke orderingsprocedures onherroepelijk geworden zijn en de feitelijke en financiële voortgang van de werken voldoende gewaarborgd is.
7. Tot aan de vergunning te verbinden voorschriften kan het voorschrift behoren tot het opstellen en overleggen van een bomen effect analyse in geval van bouw of aanleg van werken nabij te behouden bomen.
8. Degene aan wie een voorschrift of een verplichting als bedoeld in dit artikel is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is verplicht daaraan te voldoen.

ARTIKEL 9: Herplant-/instandhoudingsplicht

1. Indien houtopstand waarop het verbod tot vellen van toepassing is, zonder vergunning van Burgemeester en wethouders is geveld, dan wel op andere wijze teniet is gegaan, kunnen Burgemeester en wethouders aan de zakelijk gerechtigde tot de grond waarop zich de houtopstand bevond dan wel aan degene die uit andere hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen te herplanten overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn.
2. Indien niet ter plaatse kan worden herplant wordt een financiële bijdrage gestort in het gemeentelijk herplantfonds.
3. De verplichtingen en voorschriften van dit artikel 9 kunnen gelden voor bomen kleiner dan de in artikel 1 van deze verordening genoemde minimummaat.

4. Wordt een verplichting als bedoeld in het eerste lid opgelegd, dan kan daarbij tevens worden bepaald binnen welke termijn na herplant en op welke wijze niet aangeslagen herplant moet worden vervangen.
5. Indien houtopstand waarop het verbod tot vellen van toepassing is in het voortbestaan ernstig worden bedreigd, kunnen Burgemeester en wethouders aan de zakelijk gerechtigde tot de grond waarop zich de houtopstand bevindt dan wel aan degene die uit andere hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen om:
 - a. overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn voorzieningen te treffen, waardoor die bedreiging wordt weggenomen.
 - b. een bomen effect analyse op te stellen en aan te bieden aan Burgemeester en wethouders.
6. Degene aan wie een voorschrift of een verplichting als bedoeld in dit artikel is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is verplicht daaraan te voldoen.

ARTIKEL 10: Schadevergoeding

Burgemeester en wethouders beslissen op een verzoek om schadevergoeding bij weigering van een vergunning tot vellen op grond van artikel 17 van de Boswet.

ARTIKEL 11: Afstand van de erfgrenslijn

De afstand als bedoeld in artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek wordt vastgesteld op 0,5 meter voor bomen en op nihil voor heesters en heggen.

ARTIKEL 12: Bestrijding van boomziekten

1. Indien zich op een terrein één of meer bomen bevinden die naar het oordeel van Burgemeester en wethouders gevaar opleveren van verspreiding van een boomziekte of voor vermeerdering van de ziekteverspreiders zoals insecten, is de rechthebbende, indien hij daartoe door Burgemeester en wethouders is aangeschreven, verplicht binnen de bij aanschrijving vast te stellen termijn:
 - a. de houtopstand te vellen.
 - b. conform richtlijnen van de gemeente de gevelde houtopstand direct zodanig te behandelen dat verspreiding van de boomziekte wordt voorkomen.
2. Het is verboden gevelde bomen of delen daarvan voorhanden of in voorraad te hebben of te vervoeren, indien het een boomsoort betreft die de desbetreffende boomziekte kan verspreiden.
3. Burgemeester en wethouders kunnen vergunning verlenen van het onder het tweede lid van dit artikel gestelde verbod.
4. Het niet voldoen aan de in het eerste lid bedoelde aanschrijving biedt een basis voor de toepassing van bestuursdwang, waarbij de noodzakelijke werkzaamheden, voor risico en voor rekening van aangeschrevene, door of namens de gemeente kunnen worden verricht.

ARTIKEL 13: Bescherming publieke houtopstand

1. Het is verboden om houtopstanden, die publiek eigendom zijn:
 - a. te beschadigen, te bekladden of te beplakken.
 - b. daaraan snoeiwerk te verrichten, behoudens door de gemeente opgedragen boomverzorgende taken.
2. Het is verboden om één of meer voorwerpen in of aan een publieke houtopstand aan te brengen of anderszins te bevestigen, behoudens vergunning van Burgemeester en wethouders.

ARTIKEL 14: Strafbepaling

1. Degene aan wie een voorschrift als bedoeld in artikel 3, derde lid, artikel 5, eerste lid, artikel 7, eerste en tweede lid, artikel 8, eerste, tweede, derde, vierde, vijfde, zesde, zevende, achtste lid, artikel 12, eerste, derde en vierde lid is gegeven, onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in artikel 9, eerste, tweede, derde, vierde, vijfde en zesde lid, is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is gehouden dienovereenkomstig te handelen.
2. Hij die handelt in strijd met artikel 2, eerste lid, artikel 12, tweede lid, artikel 13, eerste en tweede lid danwel een voorschrift onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in het vorige lid niet na komt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie. Tevens kan een rechterlijke beoordeling op grond van dit artikel openbaar gemaakt worden. Bij de strafmaatbepaling kan rekening worden gehouden met de boomwaarde.

ARTIKEL 15: Slotbepaling

1. Deze verordening kan worden aangehaald als: Bomenverordening 2007 'Algemeen'
2. Zij treedt in werking met ingang van.....Op datzelfde tijdstip vervalt de kap-/bomenverordening(jaartal).
3. De vergunningsaanvragen die zijn ingediend voor de in artikel lid 1 van dit artikel genoemde datum van inwerkingtreding, vallen onder de verordening die van kracht was voorafgaande aan deze verordening.

APPENDIX: BIJDRAGEREGELING MONUMENTALE BOMEN

ARTIKEL 1: Bijdrageregeling monumentale bomen

1. Burgemeester en wethouders kunnen een bijdrage verlenen in de kosten van maatregelen, die noodzakelijk zijn voor het duurzaam instandhouden van een monumentale boom of -bomen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen een bijdrage, als bedoeld in het eerste lid, verlenen voor een bepaalde monumentale houtopstand, indien zij een vergunning tot vellen voor deze houtopstand geweigerd hebben.
3. Onder duurzame maatregelen, als bedoeld in het eerste lid, zijn in elk geval begrepen:
 - het onderzoek naar de kwaliteit van de houtopstand en de groeiplaats;
 - structurele groeiplaatsverbetering;
 - bescherming van de groeiplaats;
 - kroonsnoei (herstel- en stabilisatiesnoei);
 - kroonverankering;
 - herinrichting omgeving ter versterking van het monumentaal karakter.
 - hekwerk en plaquettes.
4. De bijdrage kan worden verleend aan:
 - a. de eigenaar van de grond waarop zich houtopstand bevindt.
 - b. een natuurlijk of rechtspersoon die krachtens een persoonlijk of zakelijk recht het feitelijke gebruik heeft van de grond waarop zich de houtopstand bevindt.
5. Burgemeester en wethouders kunnen, naast het in het eerste en tweede lid van dit artikel bepaalde, diensten verlenen voor het onderhoud en de instandhouding van een houtopstand. Desgewenst kunnen zij hiervoor een schriftelijke, meerjarige overeenkomst sluiten.

ARTIKEL 2: Procedure bijdrageregeling monumentale bomen

1. Een aanvraag om een bijdrage of dienstverlening als bedoeld in het eerste lid, respectievelijk vijfde lid van artikel 1 moet schriftelijk worden ingediend bij Burgemeester en wethouders.
2. De aanvraag dient ondertekend te zijn door zowel de eigenaar als de gebruiker van de grond waarop zich de houtopstand bevindt.
3. De bijdrage wordt slechts verleend indien een begroting van de kosten, opgesteld door een deskundig boomverzorger dan wel door de gemeente, wordt bijgevoegd en vooraf door Burgemeester en wethouders is goedgekeurd.
4. Burgemeester en wethouders kunnen nadere voorwaarden stellen aan vorm en inhoud van de aanvraag en de aanvraagprocedure.

ARTIKEL 4: Hoogte van de bijdrage

1. Burgemeester en wethouders stellen jaarlijks de bijdragen vast voor de in artikel 1 bedoelde maatregelen. Zij kunnen een maximumbijdrage vaststellen voor de maatregelen ter verrichten aan één boom of één andere houtopstand.
2. De bijdrage wordt alleen toegekend voor de kosten, die vooraf door Burgemeester en wethouders zijn goedgekeurd.
3. De bijdrage wordt verleend onder de voorwaarden dat:
 - a. de maatregelen worden uitgevoerd door een deskundig boomverzorger.
 - b. de maatregelen binnen 1 jaar na toekenning worden uitgevoerd.
 - c. de boom in alle opzichten behoorlijk in stand wordt gehouden en zich kan ontwikkelen.
4. Aan het verlenen van de bijdrage kunnen door de Burgemeester en wethouders nadere voorwaarden worden gesteld.

ARTIKEL 5: Uitbetaling bijdrage

De bijdrage wordt uitbetaald indien:

- a. Burgemeester en wethouders is gebleken dat de maatregelen naar behoren zijn getroffen.
- b. Binnen 15 maanden na toekenning van de bijdrage de rekening van de boomverzorgers is overgelegd.

ARTIKEL 6: Het vervallen van de bijdrage

1. De toekenning van de bijdrage vervalt, zodra:
 - a. degene aan wie de bijdrage is toegekend ophoudt eigenaar te zijn of anderszins onbevoegd wordt over de houtopstand te beschikken.
 - b. de houtopstand teniet is gegaan.
 - c. niet wordt voldaan aan de bepalingen van deze bijdrageregeling.
 - d. niet wordt voldaan aan de voorwaarden gesteld bij toekenning van de bijdrage.
 - e. de eigenaar een privaatrechtelijke rechtspersoon is, die ontbonden wordt.
2. Ingeval de eigendom van de houtopstand gedeeltelijk overgaat of de houtopstand gedeeltelijk teniet gaat, bepalen Burgemeester en wethouders of en in hoeverre voor het overblijvende deel van de houtopstand verdere verlening van de bijdrage plaatsvindt.

Artikelsgewijze toelichting

Model Bomenverordening 2007 'Algemeen'

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

- a. **Boom.** Afbakening van het begrip boom is van belang in verband met het aangeven van de ondergrens van de bescherming. De minimale diktemaat is de meest gangbare en meest heldere vorm van afbakening. Andere vormen, zoals het vrijgeven van bepaalde boomsoorten (erven, tuinen of wijken) of leeftijdscategorieën, leiden sneller tot misverstanden en vergissingen. Om dezelfde reden wordt het werken met omtrekmaten ontraden, omdat niet iedereen het verschil kent tussen doorsnede en omtrek.

Er is hier bewust onderscheid gemaakt tussen 'private' en 'publieke' bomen. De aanduiding 'publieke bomen' betekent alle bomen van overheden, bijvoorbeeld provincie, waterschap of rijkswaterstaat. In plaats van 'publieke' zou men zich tot 'gemeentelijke bomen' kunnen beperken. De aanduiding 'private bomen' betekent alle bomen van particuliere burgers, maar ook de bomen van bedrijven, landgoederen, stichtingen of bijvoorbeeld verenigingen.

- Voor private bomen is gekozen voor de maat van minimaal 20 cm om invulling te geven aan de wens de hoeveelheid regels en bureaucratie te verminderen en de verantwoordelijkheid en zeggenschap van burgers en samenleving te versterken. Om dezelfde reden zijn ook private percelen tot 120 m² vrijgegeven (zie artikel 2).
- Voor publieke bomen blijft de gangbare maat van 10 cm gehandhaafd. Enerzijds vanwege het algemeen belang van bomen in openbaar gebied en anderzijds vanwege het waarborgen van inspraakmogelijkheden van belanghebbenden. De betrokkenheid van burgers bij bomen in hun straat is immers groot en indien de gemeente deze publieke bomen eveneens kapvergunningvrij maakt, zal dit op veel onbegrip stuiten en zal de afstand tussen burger en overheid verder worden vergroot.

- b. **Houtopstand.** Het kernbegrip van deze verordening, waarop het kapverbod en de vergunningplicht van toepassing zijn. Door dit begrip consequent centraal te stellen wordt duidelijk dat de bescherming betrekking heeft op meer dan bomen alleen.

Boomvormer. Een boomvormer is een houtig, opgaand gewas met ontwikkeling van één of meer hoofdtakken. Een boomvormer kan uitgroeien tot een boom, een meerstammige boom of een boomachtige struik. In het alledaagse spraakgebruik heeft een boom één of slechts enkele stammen. In de natuur bestaat er echter een geleidelijke overgang: heester - struik - struikachtige boom - (meerstammige) boom.

Hakhout. Eén of meer bomen of boomvormers, die na te zijn geveld, opnieuw op de stronk uitlopen.

Houtwal. Lijnvormige bosaanplant hoofdzakelijk bestaande uit inheemse heesters, struiken en boomvormers.

(lint) begroeiing. Vanwege de grote ecologische waarde van dergelijke begroeiingen (bijv. een meidoorn- of mispelhaag) is bescherming hiervan een noodzaak. Er staat "begroeiing" in plaats van beplanting om ook spontaan opgeslagen groen bescherming te bieden.

Bosplantsoen. Aanplant van jong bos, bestaande uit hoofdzakelijk heesters, struiken en boomvormers.

Struweel. Een begroeiing van hoofdzakelijk inheemse soorten heesters en struiken.

Heg. Een lintvormige aanplant van heesters of struiken, al dan niet in een vorm gesnoeid, met een minimale lengte van 3 meter.

Klimplant. Verhoutend, overblijvend gewas dat zich hecht aan een dragend element, zoals een wand of muur. Bedoeld zijn beeldbepalende verticale begroeiingen van één of meer klimplanten van meer dan twee verdiepingen hoog.

- c. **Vellen.** Elke wijze van het te gronde richten van een houtopstand ongeacht of dit gedeeltelijk is, bijvoorbeeld bij kappen, of volledig, zoals bij rooien (inclusief stobbe verwijderen). Ook ingrepen die een ingrijpende wijziging betekenen, zoals kandelaberen of het snoeien van meer dan 20 procent van het kroonvolume, vallen onder vellen. Dit om het ernstig beschadigen of ontsieren van een boomkroon tegen te kunnen gaan. Het instandhouden door periodieke snoei van de door kandelaberen of knotten ontstane kroonvorm is niet vergunningplichtig. De eerste keer kandelaberen of knotten is wel vergunningplichtig. Het verwijderen van hoofdwortels, waarvan kan worden aangenomen dat daardoor de houtopstand ernstige schade oploopt, valt eveneens onder het begrip vellen. Door de verordening ook van toepassing te laten zijn op het ernstig beschadigen of ontsieren van samengestelde verschijningsvormen, worden grootschalige ingrepen in houtopstand eveneens vergunningplichtig.
- d. **Monetaire boomwaarde.** De richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen en houtige gewassen (NVTB, Postbus 683, 7300 AK Apeldoorn, tel. 055-5999449) voor de monetaire boomwaarde worden jaarlijks vastgesteld aan de hand van de prijsindexcijfers van het CBS, marktprijsmiddelen en andere kengetallen. De richtlijnen gelden als de meest deskundige methodiek voor de wijze van vaststellen van de geldwaarde van bomen en worden in de rechtspraak erkend. Het spreekt overigens voor zich dat bomen ook vele andere waarden dan monetaire waarde kunnen vertegenwoordigen.
- e. **Bomen effect analyse.** Waardevolle houtopstanden worden regelmatig (ernstig) beschadigd of vernietigd door bouw en aanleg van huizen, wegen, rioleringen of kabels en leidingen. Vaak gebeurt dit ongewenst en onbedoeld, omdat er te laat is gekeken naar de gevolgen voor de bomen, waardoor ze niet ingepast of (onherstelbaar) beschadigd raken. De bomen effect analyse (BEA) is de landelijke richtlijn van de Bomenstichting voor een nauwgezette en onafhankelijke beoordeling, voorafgaand aan de voorgenomen bouw of aanleg. Deze standaardisering waarborgt de boomtechnische kwaliteit en garandeert een goede beoordeling van alle effecten en mogelijke alternatieven. Een BEA dient uitgevoerd te worden door een deskundig boomverzorger of boomtechnisch adviseur. De resultaten van deze beoordeling kunnen vervolgens worden meegenomen in de besluitvorming rond bouw of aanleg.

Artikel 2: Kapverbod

- 2. Gekozen is voor een beperkt kapverbod voor 'private houtopstand'. Bomen in privaat eigendom met een doorsnede van minder dan 20 cm en alle bomen (uitgezonderd aangewezen monumentale bomen) op private percelen met een totaaloppervlakte van minder dan 120 m² zijn kapvergunningvrij. Met totaal oppervlakte is bedoeld het totale grondoppervlak inclusief bebouwing. Op deze wijze zijn kleine tuinen uitgezonderd van het kapverbod en wordt de aanwezige houtopstand aan de eigen verantwoordelijkheid van de private eigenaar overgelaten. Bij een perceel van maximaal 120 m² is het tuinoppervlak relatief klein en over het algemeen staan hier houtopstanden waarvoor een kapverbod overbodig is. Grotere tuinen kunnen meer of forsere houtopstanden bergen en deze kunnen een substantiële bijdrage leveren aan het groene karakter van de wijk of het gebied. Deze private houtopstanden worden daardoor van algemeen belang geacht en vallen wel onder het kapverbod.
Dode houtopstand. Er wordt voor het kapverbod geen onderscheid gemaakt tussen vitale en afgestorven houtopstand. Hiermee kan voorkomen worden dat een kwaadwillende boomeigenaar er voor zorgt dat een gezonde boom dood gaat of 'bij vergissing' een gezonde boom kapt. Het kan tevens wenselijk zijn om dode bomen te bewaren vanwege hun ecologisch waardevolle functies of omdat er wettelijk beschermde diersoorten in nestelen.
- 3. De bevoegdheid tot het instellen van een verbod tot vellen bij gemeentelijke verordening wordt in artikel 15 van de Boswet beperkt. Deze beperking heeft inhoudelijk betrekking op de in artikel 15 lid 2 Boswet genoemde houtopstand:

- a. populieren of wilgen als wegbeplantingen of éénrijige beplantingen op of langs landbouwgronden, tenzij deze zijn geknot;
- b. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- c. fijnsparren of andere coniferen, niet ouder dan twaalf jaar, bestemd om te dienen als kerstbomen en geteeld op daarvoor in het bijzonder bestemde terreinen;
- d. kweekgoed;
- e. houtopstand, die deel uitmaakt van als zodanig bij het Bosschap geregistreerde bosbouwondernemingen en niet gelegen is binnen een bebouwde kom, tenzij de houtopstand een zelfstandige eenheid vormt die:
 - ofwel geen grotere oppervlakte beslaat dan 10 are;
 - ofwel bestaat uit rijbeplanting van niet meer dan 20 bomen, gerekend over het totale aantal rijen.

De zinsnede "die aantoonbaar op bedrijfseconomische wijze worden geëxploiteerd" bedoelt de alle hiervoor genoemde uitzonderingen conform de Memorie van Toelichting op de Boswet te beperken tot bomen met een aantoonbare economisch doel en te onderscheiden van sierbomen. Bij vrucht of fruitbomen, zijn sierbomen die vruchten dragen dus wel kapvergunningplichtig. Onder het kapverbod valt het houden en de economische exploitatie van (vrucht)bomen niet.

3. **Dunning.** Het begrip dunning - velling ter bevordering van het voortbestaan van de houtopstand – is weggelaten, om te voorkomen dat onder het mom van een vergunningsvrije dunning veel meer wordt weggehaald dan de gemeente bij een normale vergunningsaanvraag zou goedkeuren.

Artikel 3: Lijst van Monumentale bomen

1. In deze verordening wordt telkens gesproken van "**Burgemeester en wethouders**", terwijl het soms gewenst kan zijn om de bevoegdheid tot het opstellen van een Kaart/lijst en andere in deze verordening genoemde bevoegdheden tevens te koppelen aan voorwaardelijke bevoegdheden van de gemeenteraad, zoals deze in het kader van het duale stelsel zijn toegelaten. Bijvoorbeeld de bevoegdheid tot het opstellen van de Groene Kaart zou een bevoegdheid van B&W na goedkeuring door de gemeenteraad kunnen zijn.

De **lijst met monumentale bomen** bevat bijzondere beschermwaardige bomen en andere houtopstand. De lijst kan houtopstand bevatten met een kleinere dwarsdoorsnede dan in artikel 1 genoemd. Op deze wijze kan (landschappelijk) waardevolle houtopstand, zoals beeldbepalende Rhododendrons, magnolia's of klimplanten of een nieuw aangeplante herdenkingsbomen met een kleinere diktemaat toch bescherming genieten.

Duurzaam behoud van houtopstand op de lijst van monumentale bomen heeft een hoge prioriteit. De houtopstand is extra beschermd doordat alleen bij hoge uitzondering een kapvergunning wordt verleend. Verder is het sterk aan te bevelen de monumentale bomen op te nemen in het bestemmingsplan op voorwaarde dat de opname precies uitgewerkt wordt in de bestemmingsplanvoorschriften en de (toekomstige) kroonprojectie zorgvuldig ingetekend wordt op de plankaart. Door het dwingend karakter van het bestemmingsplan zijn deze bomen direct in beeld bij iedere herbestemming. Er kunnen dus geen bouw- en aanlegactiviteiten plaatsvinden zonder dat dit aan de boombestemming getoetst wordt.

2. De **redengevende beschrijving** is een zorgvuldige motivering van de reden(en) waarom de desbetreffende houtopstand is aangewezen als monumentale boom. Een nauwgezette omschrijving voorkomt niet alleen juridische complicaties, maar creëert tevens draagvlak voor het duurzaam instandhouden van deze monumentale bomen. De beschrijving geeft meer inzicht en duidelijkheid omtrent de natuur-, milieu-, cultuurhistorische- en andere waarden en eventuele bijzondere functies van de houtopstand. Daarnaast is de redengevende beschrijving een toetsingskader voor een

aanvraag van een kapvergunning, waardoor een besluit beter gemotiveerd en afgewogen kan worden.

Dit artikel geeft gemeenten een aantal algemene richtlijnen waaraan een lokale monumentale bomenlijst minimaal moet voldoen. Het is belangrijk om de eigenaar en/of zakelijk gerechtigde en het kadastraal perceelsnummer te weten. Daarnaast zijn boomsoort, stamomvang, kroonhoogte en kroonprojectie belangrijke gegevens om vast te leggen.

Artikel 4: Aanvraag vergunning

1. Schriftelijke aanvraag is vanzelfsprekend noodzakelijk. Een situatieschets, op te stellen door de aanvrager, blijkt in de praktijk nodig aangezien men anders een tweede maal de kapvergunning voor een andere houtopstand zou kunnen gebruiken.

Artikel 5: Criteria

1. Dit artikel bevat de criteria, die in ieder besluit inzake een aanvraag tot vellen genoemd moeten worden. Stilzwijgend wordt ervan uitgegaan dat (te) zieke of gevaarlijke bomen altijd voor vergunning in aanmerking zullen komen. Ervaring leert dat de algemene termen waarin hier genoemde weigeringsgronden gesteld zijn nadere uitwerking behoeven van criteria voor boombelang en verwijderingsbelang. Deze criteria kunnen in een afwegingsmodel worden geplaatst dat als instrument bij de beoordeling van de aanvraag wordt gehanteerd. De beslissing op de aanvraag moet waar mogelijk verwijzen naar beleidsbesluiten. Ook de door derde-belanghebbenden ingediende zienswijzen moeten meegewogen worden.
Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikelen 3:46- 3:50 en 4:82 – 4:84) dient de motivering van het besluit van Burgemeester en wethouders te verwijzen naar gemeentelijke beleidsregels zoals bestemmings-, groen-, bomen-, of landschapsplannen en bijbehorende (beschermings)categorieën en beleidskaarten.
3. Indien bouw of aanleg ter plaatse van de monumentale boom de reden tot de kapaanvraag is, moet allereerst duidelijk zijn dat met de realisatie van bouw of aanleg een groot maatschappelijk belang gemoeid is. Individuele particuliere belangen of kleine maatschappelijke belangen kunnen dus niet tot velling van een beschermde monumentale boom leiden. Vervolgens moeten voorafgaand aan een eventuele kapvergunning de alternatieven voor (her)inrichting of aanpassing van de plannen voldoende onderzocht zijn en als onmogelijk of zeer onwenselijk zijn aangemerkt. Indien gevaarzetting (voorkomen van letsel of schade) reden tot de kapaanvraag is, moeten voorafgaand aan een eventuele kapvergunning de (boomverzorgings) alternatieven voor kap voldoende onderzocht zijn en als onmogelijk of zeer onwenselijk zijn aangemerkt.

Artikel 6: Procedure

Aanvragers kunnen slechts zijn: eigenaren van of zakelijk gerechtigden tot een houtopstand.

Zakelijk gerechtigden zijn in beginsel degenen die een notariële akte kunnen overleggen inzake een recht van erfpacht, pacht, opstal, erfdienstbaarheid, vruchtgebruik of pootrecht betreffende de houtopstand.

Huurders hebben een persoonlijk en geen zakelijk recht. Zij moeten dus de schriftelijke toestemming voor kapaanvraag van de verhuurder, die eigenaar van de houtopstand is, overleggen. De eigenaar van een houtopstand kan bij (huur)overeenkomst of bij machtiging zijn huurders het recht tot vergunningaanvraag verlenen.

Publiekrechtelijke bevoegdheden. Ook de gemeente zelf, waterschappen, hoogheemraadschappen of andere publiekrechtelijke instanties (Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, enz) kunnen aanvrager zijn. Zij volgen dezelfde procedure als andere aanvragers.

Een **situatietekening** is verplicht om misverstand over de exacte boom te voorkomen. Indien de aanvraag het gevolg is van een geplande verandering van de situatie is zowel een tekening nodig van de bestaande situatie als van de toekomstige situatie. Op het aanvraagformulier moet dit zijn aangegeven.

Bekendmaking en kennisgeving. Een advertentie van de aanvraag onmiddellijk na ontvangst (datum postkamer) in een huis-aan-huisblad blijkt in de praktijk de beste manier om tijdig een inzicht te krijgen in alle betrokken belangen zodat een zorgvuldig voorbereide belangenafweging kan worden gemaakt. Wel moet een aanvraag volledig zijn. Indien een onvolledige aanvraag niet tijdig is aangevuld, vervalt hij. Belangrijk is ook het gelijktijdig kennis geven van een besluit en het verzenden aan aanvrager en belanghebbenden. Dit om belanghebbenden en aanvrager een gelijkwaardige rechtspositie te geven met gelijklopende termijnen. Dit vergt wel een goede interne afstemming van ambtelijke ondersteuning. Het is verstandig eerst zeker te zijn van de datum van publicatie van een besluit in een huis-aan-huisblad alvorens tot verzending aan de aanvrager over te gaan. Het is essentieel om de concrete datum vanaf welk moment de periode van zienswijze of bezwaar ingaat expliciet te noemen.

Noodkap. De Burgemeester kan toestemming geven tot direct vellen, indien sprake is van acuut gevaar of vergelijkbaar spoedeisend belang van openbare orde of veiligheid, op grond van de artikelen 173 en 175 van de Gemeentewet.

Artikel 7: Vervaltermijn vergunning

Dit artikel blijkt nodig te zijn om misbruik van (zeer) oude kapvergunningen tegen te gaan.

Artikel 8: Bijzondere vergunningsvoorschriften

1. **Standaardvoorwaarde van niet-gebruik.** Dit artikel is bedoeld om te vermijden dat de boom al feitelijk gekapt is voordat derden kennis van de kapvergunning hebben kunnen nemen. Aansluiting is gezocht met formuleringen en systematiek uit de rechtspraak en de afstemming van de bouwvergunning op de milieuvergunning. De opschortende werking van deze standaardvoorwaarde is niet van toepassing tijdens de beroepstermijn. Dit is gedaan om oneigenlijk gebruik door bezwaarmakers te voorkomen. Bezwaarmakers moeten om tussentijdse kap te voorkomen tijdens de beroepstermijn tegelijkertijd met het indienen van een beroepsschrift een verzoek tot voorlopige voorziening indienen bij de afdeling bestuursrechtspraak van de rechtbank. Ter voorkoming van directe kap na het ongegrond verklaren van de bezwaren, is een termijn van één week vastgesteld waarin niet gekapt mag worden en de bezwaarmakers de mogelijkheid hebben een beroepsschrift en een verzoek tot voorlopige voorziening in te dienen.
2. **Herplantplicht.** De voorschriften moeten concreet en precies worden uitgewerkt, bijvoorbeeld naar locatie, boomsoort of grootte. Uit de rechtspraak naar aanleiding van de herplantplicht blijkt dat beleidsmatige uitwerking van aard en omvang van de herplantplicht noodzakelijk is.

Artikel 9: Herplant-/instandhoudingsplicht

Voorschriften. Herplantvoorschriften moeten concreet en eenduidig zijn en mogen zeer gedetailleerd soort, locatie en plantwijze voorschrijven mits dit in het gangbare beleid past. De wijze waarop de zelfstandige herplant- en instandhoudingsplicht wordt uitgevoerd, vraagt dus om beleidsmatige uitwerking. Deze uitwerking kan deel uitmaken van een breder opgezet handhavingsbeleid. Factoren die daarbij een rol spelen, zijn de ernst van de overtreding, de mate van (on)verantwoordelijkheid die aan de overtreder kan worden toegekend en de feitelijke mogelijkheden tot uitvoering van een herplant. Onder het handhavingsbeleid vallen ook de richtlijnen voor het effectief uitvoeren van de strafvervolgning door politie en daartoe aangestelde opsporingsambtenaren, zoals bedoeld in artikel 14.

Financiële herplant. Burgemeester en wethouders bepalen de hoogte van de financiële bijdrage. Let op dat een financiële herplantplicht daadwerkelijk voor herplant elders gebruikt dient te worden blijkens de rechtspraak en niet voor extra snoeien of iets dergelijks. Bovendien moet die herplant zo nabij als mogelijk uitgevoerd worden.

Artikel 10: Schadevergoeding

De **Boswet** schrijft voor dat een gemeentelijke verordening dit artikel moet bevatten, hoewel uit de (gepubliceerde) rechtspraak geen enkel geval van een schade-uitkering op grond van dit artikel bekend is. Rechters lijken niet snel (onredelijk) nadeel aanwezig te achten indien een vergunning om te vellen geweigerd wordt.

Artikel 11: Afstand van de erfgrenslijn

De leden één en twee van artikel 42 Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek geeft het bekende verwijderingrecht voor bomen binnen twee meter en heesters en hagen binnen een halve meter van de erfgrenslijn. Maar in artikel 5:42 lid 2 is in afwijking van het oude B.W. toegevoegd: "tenzij ingevolge een verordening of een plaatselijke gewoonte een kleinere afstand is toegelaten". Daarom is in deze model-verordening dit artikel toegevoegd dat de erfgrensafstand aanzienlijk verkleind. Met "nihil" voor heggen en heesters is bedoeld deze natuurlijke wijze van erfbegrenzing te beschermen en tot de normale standaard te maken. Vele bomen en heesters zullen door deze afstandverkleining beter beschermd, misschien wel gespaard worden. De juridische mogelijkheden voor burenruzies zijn hiermee enigszins verminderd.

Artikel 12: Bestrijding van boomziekten

Dit artikel is bedoeld om besmettelijke boomziekten zoals de iepziekte adequaat te kunnen bestrijden. Belangrijk is dat verspreiding van potentieel broedhout en de besmetting wordt voorkomen.

In het vierde lid is een bijzondere bestuursdwang bevoegdheid in aanvulling op de algemene gemeentelijke bestuursdwang bevoegdheid opgenomen, vanwege de ernst van de zaak en noodzaak snel te kunnen handelen met name voor een afdeling "Groen".

Artikel 14: Strafbepaling

De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolgning laat onverlet de mogelijkheid van het instellen door Burgemeester en wethouders van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan bomen of houtopstand.

Ratio. De strafmaatbepalingen zijn de basis voor aangifte bij de politie en eventuele strafvervolgning door justitie. De bepalingen zijn overeenkomstig de grenzen van de Gemeentewet vastgesteld. Soms kan de rechter overgaan tot bijzondere maatregelen, zoals publicatie van een vonnis of voordeeltoekenning (d.w.z. dat justitie afziet van strafvervolgning indien verdachte de schade vergoedt).

Samenloop. Ook een samengaan met andere delicten (vernietiging van eigendom, belediging van personen, enz.) is vaak aanleiding om een illegale kap of beschadiging door justitie aan te laten pakken.

De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolgning laat onverlet de mogelijkheid tot het instellen door Burgemeester en wethouders van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan publieke bomen of houtopstanden.

Schadevergoeding. De ingestelde strafvervolgning staat het instellen van een privaatrechtelijke schadevordering als gevolg van waardevermindering of verlies van de boom niet in de weg. Wel blijken rechters en officieren in de praktijk terughoudend in het tweemaal juridisch aanpakken van hetzelfde feit.

APPENDIX: BIJDRAGEREGELING MONUMENTALE BOMEN

Deze bijdrageregeling beperkt zich tot maatregelen voor duurzaam onderhoud, maar men kan de regeling natuurlijk uitbreiden tot reguliere onderhoudsmaatregelen.

Artikel 1: Bijdrageregeling monumentale boom

2. Deze volledig nieuwe bepaling is toegevoegd om de mogelijkheid tot positieve benadering van een kapvergunning en bijdrageregeling aan te geven. Soms zal men immers een kapvergunning aanvragen omdat het onderhoud te duur wordt.
3. Dit is een niet limitatief bedoelde lijst van maatregelen.
5. Soms zal het praktischer en goedkoper zijn als de gemeente zelf bepaalde werkzaamheden verricht. Het verdient aanbeveling een dergelijke beheersovereenkomst of erfdienstbaarheid voor meer jaren aan te gaan en notarieel vast te leggen en in de daarvoor bestemde registers te laten inschrijven, om in geval van een nieuwe eigenaar of andere zakelijk gerechtigde ook tegenover hen een recht op de houtopstand te hebben. Verstandig is het om het kapverbod nog eens expliciet in een dergelijke overeenkomst te vermelden.

Artikel 2: Procedure bijdrageregeling monumentale boom

4. Boomverzorging is verkozen boven boomverzorgingsbedrijf om niet aan het juridische vereiste van een bedrijf/onderneming te hoeven voldoen. De deskundigheid staat immers voorop. De gemeente zal de begroting moeten opstellen bij geringe financiële draagkracht van aanvrager.